

Ta'ina tu bahbah

Ta'ina的眼淚

群群布農語 | 短篇小說
Malas'Isbubukun | 人選

創作理念

“Ta'ina tu bahbah” sian tu sinpatas hai maisnasia hanvangstan tu saiduan sadu tu makua mita bunun a sinihumis. hanvang tu bahbah hai sinpatnulu, sintukailakin bunun. pithas tahu mita tu sikaskua hanvangstan sindangaz mas bunun, mamantuk tu nitu mahtu maku'uni suitan masipul. aupa Lian hai isdazanzan mas hanvangstan, as'ni tu isbaliv hai, asaun Lian cia mapusbai,

haitu cis'uni hanvangstan tu daidaz pahkai musuhis. laupaku tu zitai hai, isdaukdauk amin kaupin sui sinmas zaisnag tan almataun bunun, maham tu is'ang hai utmuzan sia imita tu mata, mapin buhbuh imita tu bungu, maza hanvangstan sikaskua tu kinuzkuzan mamita hai, kaz ma'aipi sipungulun bunun matakunav.

斐立安·法蕾爾 Vilian · Valainan

台北市士林區福林國民小學布農族語支援教師

「Ta'ina 的眼淚」，是想透過牛與人的互動相處，從牛的角度來看人生；眼淚，是提醒、是悲憫，也是金錢無法換取的深厚情感，這樣的情感促使 Lian 把 Ta'ina 放走，卻也是 Ta'ina 回來的原因。時代下，生活的改變慢慢將一切都加諸物質與金錢的計量，人類的貪婪無知，竟能讓那些看不見的、無法被計價的羈絆、記憶與情感，輕易被割捨？

郡群布農語

Malas'Isbubukun

短篇小說

入選

Ta'ina tu bahbah

Isian ludun bav, aiza tacini uvaz mas tasa hanvang. Uvaz hai tupaun tu Lian, hanvanga hai, is-pacinganan tu Ta'ina.

Mavia tu tupaun tu Ta'ina i? Aupa Ta'ina saia, tastuvaivi Ta'ina tu hanvang. Ta'ina haitu, nitu ka'uvaz, mastan matamasaz. Isia asang mais aiza patunlai' lai, nitu cisuknuan duma tu hanvang mama hai, nau tu sia Ta'inatan kilimun. Sia mastan makitvaivi hai, sia Ta'ina tu mata, mintun ma'ahbung saduan, mintun mubahbah.

Masiala Ta'ina'an haitu, kapingun Liancia. Aupa isia Ta'inacia mata hai, samamantuk Liancia mais u'aiskun at, kisvaha.

Maldikus a Lian mas isluludah Ta'inacia tu kankunanan, cinbutnuh Ta'inacia mata samamantuk Lian,

isian paiskusan Ta'inacia tu lukis nastu mapakitmata.

“Kisvaha kasu i! Ludahunku kasu hai!”

Isiana Lian antanbah Ta'inacia malalau, musasu alishut mas kankunanan maluludah, maszang mas malka'iakiu tu maludah mali. Ais kaz min'ahbunga Ta'ina, makitusbut mai'aupa Liancia nakisvaha. Kavava Lian maitaluh macisbai, sipandua Ta'ina, itambavcia samamantuk Lian. Isaicia bantas hai nin ta'aza, kaz kukulkul nitu mahtu mudadan.

“Muhnang kasu kisvahaku i! Kalimangmangunku kasu maludah hai!”

Kanau a Lian sipipising, maku'uni isluludah tu kankunanan si-

tatanam Ta'inacia, nitu ha' iapha' iap kaz sasha a Ta'ina makitusnu la-sautsaut kisvaha Lian, amus nitu kisduan. Kinisvaha'in tu Ta'ina hai sipandu, mahtu'ang a Lian maitaluh macisbai.

Kukulkulanga Lian, madahpa bungu miliskin tu, mais halmangun Ta'ina'an hai, namusbai maun itu bunun tu sinsusuaz. Mais una'un siza hai nakisvahan, napikunbin haitu?

Cindikla sia Lian is'ang tu nalakuin mahtu kulumah i?

Isian Ta'ina tamav, matubinsal a mata samamantuk Liancia, itambah a Lian makantaik'ang, tushit tupa tu,

“Tuzain at! Mazbin kapisingun i!” Niang a Lian tunahtung tupa, nau'ina Ta'ina iskatanangaus Liancia tu nakisvaha.

Silangkuzu a Lian nasiza batu labatu, amus sipandua Ta'ina samamantuk, saduan Liancia Ta'ina mata

tu mubabahbah. Mus'anang Lian sadu Ta'ina'tan mubahbah.

“Amus mapising hang sia Ta'ina'an mais labatuan tu!”

Ishaiapa Lian tu mapising a Ta'ina'an batu hai, cinnaskal Lian.

“Muhngang kasu kisvaha i! Labatuanku kasu hai!”

Sipisingun Liancia Ta'ina at, masvala'in tu namuntanangaus Ta'inacia ma'alak, amus macingna'ang Ta'ina nakisvaha, kavava Lian sansuhis tautaluh macinmangmang cisdadan kulumah.

“Tama kai! Damuavang Ta'ina'an nakisvahanik!”

Mala'la' a Lian tu ninzav tau-nalumah, macinsu a Lian tama mun'apav sadu tu mikuabin tu. Sadu a Ta'ina mas Lian tu tama hai, sipandu at, alakun tamacia Ta'ina kusian pathanvangan.

“Mavia Ta'ina'an tu asa kisvaha i?”

Makutaku nai Lian mamaun inisul tu paitusanavan, tupa Lian,

“Maupin mahaitas sadu uvaz at, maviatu mapising ma mu i?”

“Tutuza Ta’ina’an tu tastuvaivi tu hanvang.” Tupa tama.

“Napailan aupa Ta’ina’an isaitan cina tu dangias kaisupnuhan?”

“Mavia tu dangias kaisupnuhani? Mavia tu kaz uvaza kasupnuhuni?” Tupa Lian at, ni a tama antalam, kadaz matususuhdung mamaun.

Aiza islunghu tu hanian, lihanian a Lian, isianang sapalan lipucih masabah.

“Lian! Mingkalasin! Is’aupin a vali’an!” Macinmak’av a Lian, ta’aza tama mala’la’. “Patangkau-navang Ta’ina’an, pi’abuhanavi na’iskusia!”

“Ung! Napatangkaunanku!” Antalam a Lian.

Manaskal a Lian tu iskalunan patangkaun, aupa namahtu mathazam. Kadadauk a Lian mais iskalunan tu patangkauna hanvang, kaz mastanis mathazam.

Haitu, kamani a Lian manaskal i, nakisvahan Ta’ina.

“Nitu mikua! Langaci mapising Ta’ina’an mais labatuan.” Kan’anak a Lian si’ail.

Kungadah a Lian sian pathanvangan namasuang mas sinpaskus Ta’ina tu dun, samamantukan Ta’ina a Lian, namu’aisku’in a Lian tu namasuang, ais kaz nakisvahan, silangkuzu a Lian pina’iva nasiza batu, tuza tu sipandua Ta’ina.

Isnadaza Lian sian hanvang, makaming manaskal tu, dungzavin hang sia sapisingunik Ta’inatan.

Taunasianin bay, aiza saincia itu Taiuan zingki kaisia tu hau zingki, nitu haipun tu mavia Ta’ina’an tu macisdazadaza, ispastakunava Lian sian nastu, mungap kandapa-

nas Ta'inacia. Macinsalangka Lian tupa tu, “Ni hang Ta'ina'an mapi-sing zaku tu?”

Ninzav taunasian masu'ismutan tu dangian, nau'in a hazam tu isian lukiscia hazahaza, kavava Lian kilim napaskusan mas Ta'ina, haitu, uka kamamahulpiah tu lukis mahtu katdan mapaskus, kaz kantan-gun mapaskus sia padan at, mai-sidipin mathazam.

Mai'aupa Lian sian supahas hazam tu dangian, amus aiza tazaun nastu man “um um um...” Tu'i'ia. Haiapa Lian tu aiza mumu i'aiskuantan, “Ais! Adip hang sia!” Tazaus Liancia nastu ismut tu salak-salak, u'aiskus Liancia. Ai! Adi mumu'an tangkakaun, simantukun Liancia mumu lutbu, aupa mazumu hai, ma' aipi sandun. Tazisu kaz aiza bahusaz isian Lian tu bungu kusabai tu nakalat, kavavan Lian mapusbai. Amus cinghuza mumu at musbai. Haiapa Lian tu na'aizang tasa, aupa pasidadusa naian tangkakaun. Samantukan Liancia nastu.

Ai! Azandipan! Kaz isian hang sia Lian tu bantas tanangaus. Miliskin Lian tu natauklumun madamu, amus kaz nitu udamuan, kavava a Lian minduldul sadu tu pana'isa a mumu pandu. Haiapa Lian tu, maza mumu'an hai nitu sudahvi kusbai, saduan Liancia tu panasian a mumu adaiza tu lih ngadah, kavava Lian kantulun kudip kilim.

Kunian Liancia bantas kadapan a lih, aupa mintun a mumu'an siming tunghabin.

“Pu pu pu pu...” Amus asbai-un Liancia mumu, samantukan Liancia mumu tu pana'isa. Ai! Panasia dancia, manaskala Lian, aupa uka mumucia tunghabinan, ma'aipi saduan. Kavava Lian kudip masinap, saduas Liancia mumu mudadan, si'apavun Liancia pacingku sibut-but. Panahun, ais! Kaz savas, pulahnan Liancia. Aiskai! Siktasa pacingku, kavava Lian siza nastu batu labatu. Aiskai! Kaz savas, maza batu hai, mulingkulingku lanasian mumu tu sisilacia pandu, saduas Li-

ancia mumu kaz cintunghaz sian batu sisila.

Una'un Liancia sadu. Ais! Tuzatu mataz. Sizaus Liancia mumu makuna'iah lup. "Ni bina taisandun hai, mavia tu kaz cinsauntaz dau tu? Adu kaz cinghuza sadu batu tu mulingkulingku!" Tu'a'anak a Lian.

Siktas sia Lian a pacingku, madikla is'ang haitu, langatang i aiza mumu taisduan, namahtu tunun unisin.

Namacinsuhisa Lian, amus sadu ibah tu pudanuman aiza uak' uak ki'adas susuaz tangkakaun, macinsu Lian maitaluh cisdadan.

Situnghabina Lian sian hutun tangkinuz at, sidaulu hudhud sadu, aupa sindanuh paz hai kazang paci-bikni, mahtuang usaduan ingadahcia tu uak' uak. Aiza tasa susuaz siskuav cina pasicini, "Nasaicia damun saipuk." Tu'anaka Lian.

Mazima Lian mathazam at, mazima amin saipuk hazam. Kan-

daukdauk a Lian makisusuhdung mai'aupa sian susuaz cia, ninzav taunasian susuazcia, aupa susuaza hai niang inisnavan cina tu sima pais maku a pais, pahasia kaz idipang tangkakaun. Putungputung sia Lian haputung, mathas tazaun. ninzav tu nadamunin a susuaz. Aiskai! Kaz lapusihan Lian a mata mas paz tu lisav, masunga tu madahpa tu, minduldula Lian mamusmus mata, kazina uak' uak mai-sidi amin sasbai.

Makisusuhdunga Lian musuhis kutamav sian paiskusan Ta'inacia, puzungpuzung tupa tu, "Makuabin aip tu kaz uka taisah tu!"

"Aiskai! Uka Ta'ina tu? Pinisainunkucin mapaskus hai, mavia tu ukin amin paiskusan tu?"

"Nasizaun aupa tama i? Cinupa tama tu, pi'abuhanav pakaun i na'iskusia a hanvang."

Si'anaka Lian si'ail at, kavava kusian mal'aisku asang tu huma, isaincia Lian tama munghuma.

Sinasiana Lian lukisdaingaz tu tan' iku, kamingming sadu tu, adu isaincia Ta' ina. Uka Ta' ina saduan, kaupa tama uncinian isian sisila dan malkahutun. Cinkuang sia Lian is' ang, tu' anak haungun tupa, “Ana ni a Ta' ina' an musbai kaz hazam takitan i!”

Malnanau aiza tacini Put ma' alak hanvang anghaip, isia Putcia ngan hai tupaun tu Susang, pasahal Lian tu tama, saia hai munguhuma tu Put, sasu kikilim hanvang na' isbaliv. Samantukan Liancia hanvang, mungap maszang Ta' ina saduan, amus sipandu a hanvang, samantukana Lian, kavava Lian situnghabin i nasaduan. Cinasakala Lian tu adi hang sia Ta' ina' an. Miliskina Lian tu, amus ispasimul hang tamatan Ta' ina at, nasuhaisun laupaku.

Sipandu a Susang sian tamacia, aupa pasahal naia, malkandauk a Lian tama tu matususuhdung malkahutun, ni a Lian mathas ta' aza tu tukukua naia, kinuzin hai

tazaun Liancia tama malusLipun tupa mas Susang tu, “DOKO IKO KA?”

“HASISIU IKO IO!” Antalam a Susang, “ANO USI UATASI NO TAO TABETA IO!”

Cinmangha a Lian tama sadu tu, isimabin dau tu hanvang i? “Aiskai! Kaz Ta' inatan tu!” Cinghuz a Lian tama tu sadu, minkaz' av minduldul pisisuhdung mas Susang tupa tu, “HONTON I SUMANAI! HONTON I SUMANAI! KONO USI WATASI NO!” Amus kaz cinsuang hanga sinluhus Lian at, musbaia Ta' ina kusian Susangcia tu pudanuman maun mas paz.

Isaiv Susangcia Ta' ina tupa tu, “KAMANAI IO! KAMANAI IO!” At, palinanutu' ang naia saincia, maupin tazaun Liancia tupa Susang tu, adu mahtu a Ta' ina' an balivun. Saduan Liancia Ta' ina hai mubababab.

“Azuh isbaliv i kahaitasunik Ta' inatan.” Tupa Lian.

Aiza tu hanian, sia Lian tu masituhās Alang tupaun a Lian tu, “Malavi kata mathazam.”

Cinghuza Lian tu tupaun tu namathazam, aupa ni a Alang minadas Liancia mathazam. Mavia dau aiptu makitvaivi i? Haitu manaskala Lian i namathazam.

Alang hai kingangaus ma’alak Ta’ina, kingkikinuz a Lian sasadu sisila dan tu lukis adu aiza hazam.

Taunasianin aul, supaha hazam isia aul sisila tu lukis hazahaza tu’ia.

“Supah hazaman! Isaincinta mathazam.” Tupa Lian.

“Niang!” Antalam Alang, “Mastan supah idaizacia.”

Latuza Lian isia Alang tuhas tu halinga, kingngaus asa kavava taunadip. Taunasianin sabung. Ais supah amin sabung ngadahcia hazam.

“Nani aupa kata kungadah sa-

bungtan mathazam?” Tupa Lian.

“Idaizangcia.” Antalam Alang.

Cisdadan a Lian malngangaus. Malibuntu’in uka hazam saduan.

“Isaincin kata!” Tupa Alang.

“Uka hazam tu?” Cinbanban sia Lian dahis.

“Tangusang kata lakangkang at, namathazamin.” Tupa Alang.

Cin haiap a Lian tu palasmauvun, asa macinsuhis, aupa mapising tancini anghaip sabung hai. Kaz matupaungsut minlangatlangat sukdu saincia.

Laupang a vali santasal sian insuman vali tu luduncia. Aiza dusa madaulu tu haningu isian pudanuman, tasa hai mudadan, tasa hai malhasivung sian sisila sangku.

“Su’ uang Lian lakangkang.” Sipandu a Alang sian Lian tu sisila, “Nakusianang saikin bav tanghapu kisuncia sadu tu maza kanangi, ma-

via tu ka'uman a danum?"

"Niang saikin haiap lakangkang." Tupa Lian.

"Na'isnavanku." Antalamun Alang at, isaiv a lakangkang pisia Lian.

Isia Lian tanasvili ima hai, maldikus dun at, sasu aizang isluludah hanvang tu kankunanan. Tanaskaun ima hai, maldikus mas lakangkang tu aldikusan.

"Mais napudan hanvang hai, tupa tu 'Tui!' mais nitu mudan naitus mapaitung mudadan hai, daukdaukun maludah. Mais papandun hai, tupa tu 'Ua!' sasu kama sibusbutu ka'umanna dun." Isnavan Alang.

Tanama Lian lakangkang, mapin masial, kaz aupa kauman a danum at, ni a dalah mazaum, mahaitait lakangkangun.

Mudanina Alang kusian tanghapu kisun sadu danum, uncinian-

nina Lian isian pudanuman lakangkang.

Adu haiapa Ta'ina'an tu Lian a lakangkang hai, kaz nitu ta'aza. Aupa mahaitait a dalah hai, mintun maka'apav a sinlakangkang, nitu taidamu dalah. Man "Ua! Ua!" dau Lian, kaz ni a Ta'ina sa'aupacia, makitutusbut nitu pandu. Mais aiza bunun anghaip, kaz katdip sipandu sasadu. Man "Tui! Tui!" kalimangmangun maludah hai, kaz minsasi-hu silukmu saincia malkatatah. Ala tu civivisvisun a ikul, kazin a Lian aza tah a ulus.

Asnavai luludahun sasu aciplash Lian, kaz minsuz sibinsalan a Lian, mapin tupa tu, Saduavas i! Kisvahanku kasu hai!

Malnanau maibasina Alang maisibav sadu tanghapu kisun, macinsu a Ta'ina minsalangka.

"Mavia Ta'ina'an tu mapising mu i?" Tupa Lian.

"Mais saduanku hai, nacis'uni

tu pailan mas Ta'inatan tu cina.”

Matunailang a Lian tupa tu,
“Sintukuabin pinala Ta'inatan tu
cina i?”

“Masa tu Lipunang saipuk hai,
isia Ta'inatan tu cina hai minulap'av
sian bav tu kalapatancia.”

“Kamazav a Ta'inatan cina is-
kabav kalapatancia i?”

“Nai tamatan sin pantamaun
mita.” Tupa Alang, “Tudip hai,
palap' avun naicia hanvangan.”

“Mavia tu?” Tupa Lian.

“Aupa na'asa tama'an mapa-
lupaiv mapunghuma bunun, amus
uka mahtu na'ispalupaiv at, kazin
miliskin tu, nahanvangtan ispalu-
paiv.”

“Azah dasav kusian kalapatan
mapataz i?”

“Aupa habasang Lipun hai,
nituh mahtu katmang mapataz han-
vang, mais latbav hai, mahtu sa'ia

tuk'aun maun anis ispalupaiv. Pisa-
inun bavdaingazcia i, na'uka bunun
sadu.”

“Pikun naicia mapalap'av?”
Tupa Lian.

“Kamangmangan naicia madas
kusia bavdaingazcia at, kilim ma-
saunghuan at, ukan lukislukis hai-
langhailang tu dangian, pidipaun
malinsun.”

“Nitu mataz i kahaniangang
Ta'inatan?” Tupa Lian.

“Ung! Masatu palap'avin na-
itan hanvang hai, mudanin ku-
lumah.” Tupa Alang.

“Mapatupa na'ia tu, mais man-
sanavanin hai, nakubavin...malka-
hanvang, aupa na'uka bunun sadu.”

“Amus namacislut tu nakubav
hai, kaz minsuma hanvanga, cing-
huza amin na'ia masantunghabin
amin i, mapising mais inbasun han-
vangcia.

Pispipiha a hanvanga mai'aupa

pipidai'an tan'iku, aiza saincia danum nau tu dadangian hanvangtan huhud danum.”

Kanahtunga Alang tahu mas is Ta'inatan tu cina hai, saduan Liancia Ta'ina tu mubahbah, mupin a Lian sadu Ta'inatan mubahbah. Nitu haiap tu mavia dau.

Masa tai'azain Alang pali'uni Ta'inatan tu cina hai, kidngabin a Lian matukailakin Ta'inatan, kamaniin masupnuh Ta'inatan.

“Lian! pantangkaunavanga Ta'ina'an, aupa na'iskusia kutun, pisi'alav patangkaun, katu mazav-mazav, namaszang tangusang tu tanghau maun itu bunun tu sinsusuaz.” Malkakiv a tama sasu matnanulu Liancia. Cinnaskal a Lian tu napatangkaun hanvang, aupa kamanin a Lian mapising Ta'inacia, muk-sasihu tu matukailakin Ta'inacia. sia mastan kanaskalun hai, aupa mahtu mathazam.

Anghaulusun Liancia pacingku, matmuz iahlupa batu at, isnada-

za sia Ta'ina mai'aupa bav.

Tauna sianin masu'ismutan tudangian, patmazavun Liancia Ta'ina at, kusian antandinglan mathazam, aupa namahtu usaduan Ta'inacia.

Supah idadaza lukis hazam, aiza masanglav, isian hudhud madidaza hai madanghas madihanin madiav matahdung, puskunun hai, aiza mai ima tu patas. Aiza tasa mamaun mas sinzang tu las, maldikusa Lian pacingku, maisnasian iahlup siza batu auladingun sian hanitcia, sitanamun sibutbutun pacis'un. Aiskai savas. Pulahnanang, tailukisun, cinghuza pacikaul, ki'adas дума macisbai. Muhna Lian muntanangaus, sadu lukiscia aiza matahdung huspil, madanghas amin ngulus bantas. Ais! Haipis hang sia.

Tupa madadaingaz tu, ni dau haipisan mahtu panahun i, habasang tu laning'avan hai, haipistan saitasipal ansapah sapuz ispalusapuz mamita bunun. Pahkai asa tu matu-

mashing saitan.

Malnanau, isia Lian tuhu hai, maszang aiza maz dau an' u' uni, masibas sadu. Ais! Mazbin sian tu kavaha, amus kazhang sia Ta' inatan madadahdah Lian tu tuhu.

“Si si siu- si si siu-”, maupin aiza dadaza lukis hazam tu' i' ia, samangha Lian sadu. Aihi! Manauaz tu hazamtan, niang a Lian sinadu maupatan tu hazam, aiza madiav, aiza madanghas, aiza mapushiv, pasisiklung naia minsuma, panadadaza sian susiziutan. “Sahlazang mais panahun, masial mais damunta saipuk.” Kacinicini Lian tupa.

Aiza tasa malkazingking sian tanangaus Liancia, utu'unun Liancia sadu, maisisian hudhud sau' ikul hai, madanghas amin, tuza tu manauaz daingaz, “Hadang madamu saitan.” Tumingming a Lian.

Mutun a Lian sidaza ima tu namadamu, tazisu kaz aiza maisna tan' iku kalintuaz Liancia at cintunghaz, saduan Liancia Ta' ina la-

tusbut muntanangaus, sipandu at, samamantuk mas tanangaus, mazbin saduan Ta' inatani? Aiskai! Cinsusulpak hang sia, itanangaus sasusima' ma' ma, macislut a Ta' ina kisvaha, macisbai a cinsusulpak.

Kavava Lian talishut Ta' ina tu bungu, man'uninang mahtu mapusbai mas kapisingun tu cinsusulpaktan.

Samsamun Liancia vaha, saitan habasang kapisingun Liantan, laupaku hai masialin ishailangun.

“Mavia kasu habasang tu mazima kisvavaha zaku i?” Samantukan Liancia Ta' ina tupa, maszang Ta' ina ithal tu tukukua, samamantuk amin Liancia.

“Aupa isu cina hai pailap'avun zami?” Vivingving a Ta' ina. Cinhainan a Lian tu vivingving.

“Aupa uvaz saikin, ni kasu mapising?” Vivingving a Ta' ina.

“Ha' iap saikin, aupa nitu ma-

pisial patangkaun ma su?” Vivingving a Ta'ina.

“Nakaz kaupa saitan hansai-pun vivingving.” Makaminga Lian isian is'ang miliskin. Malnanau pisusuhdunga Ta'ina.

Mahainana Lian tupa tu, “Amus ithal kasu?” Pisuhdunga Ta'ina.

“Aupa mazima saikin mathahazam hai, masupnuh kasu?” Pisuhdunga Ta'ina.

Samantukan Liancia Ta'ina mata hai, aiza bahbah.

Cinliskina Lian tu sinadu Ta'inatan mubahbah at, tupa tu, “Mavia kasu tu ma'aipi pisbahbah i?”

Ni a Ta'ina antalam.

“Ah! Ha'iapik, aupa mazima saikin mathahazam, mapataz imu tu tauksisia.” Pisuhdunga Ta'ina.

“Niin saikin mathahazam via tu mubahbahang tu? Adu supahang inak kanang?” Pisuhdunga Ta'ina.

“Ung! Namaliskahna'in saikin!” Samsamun Liancia Ta'ina bungu tupa. Amuhang sia! Cintais-hang isia Lian, mastanin kadaidazun Liancia Ta'ina'an.

Mais talpataza lumah uka namahtu saipuk Ta'inatan hai, dasun Liancia munsian pasnanavan. Aupa aiza sian pasnanavan antansisilacia masu'ismutan tu dangian, pisainuncia Lian Ta'ina mapaskus.

Mais taunasian tunghuvali is-lunghu hai, una'un Liancia malushu.

Aupa Lian tu tama hai, asa mapunsian Kalingku tu pasnanavan mapatas, haitu asa tu min'amu siking. Pahasia, mais pudanunin isnanavan hai, asa'ang tu susanmasnava, tupaun malusTaulu tu “pusi”. Ni a Lian asa kusian Kalingku tu pasnanavan, haitu, masa tama tu asa tu kusian Kalingku.

Pahasia kansasanavana Lian mais kanahtungin “pusi”, aupa aiza Ta'ina taskunan hai, ni a Lian ma-

pising anghaip sabung.

“Bulakucin tu tais’an, bulakucin tu tais’an, itmantuka amin ta’aza. Aupa aiza lumatau maisnasian luluman bav musbai, mananulua amin kata.” Patun lapa a sunciu tahu mas bulaku tu bunun. Aupa isian asang tan’iku tu ludun hai, aiza luluman, maza lumun tu bunun hai, malkabatu, mintunis aiza lulumun macisbai.

“Lian mananulua sian dan i, aiza dau musbai a lumatau.” Matnanulu a tama mas Lian masa namunsian pasnanavan.

Kanahtungin pasnanavan “pusi”, idadaza Lian sian Ta’inacia kulumah.

Isian dan aiza tacini bunun sasha maikusnasia halimudungcia san’apav, maldikus suhning lahnutan a lahaiban. Cinliskina Lian mas sintunanulu tama. “Ukinta aip!” Cinghuza Lian. “Nasaitan sinpatulapa cingmut tu musbai sian bav lulumana! Namitkakua saikin!”

“Munastua! Si’apavava sui siin kaununkaunun!” Tupa bununa. Ni a Lian munastu, kukulkul sian dadaza Ta’inacia. Sadu tu ni a Lian munastu at, mai’aupa Lian minsu-ma. Saduan Liancia dahis hai matukulaz makikakaungkaung. “Namasauhzang aupa sian i makika-kaungkaungtan.” Tu’anak Lian miliskin. Nituhaiaphaiap Ta’ina hai sinisnis bungu kisvaha, kistunghazun bununa, makansu idip makan-tung haz. Kavavan Liancia Ta’ina pataliskang kulumah.

Ninzav taunalumah, idadaza Lian sian Ta’ina tupa tu, “Mais damunik lumatau hai, namusbai kasu?” Vivingving a Ta’ina.

“Mais haiap kasu tu napatazun mais mindangzku hai, ni kasu musbai?” Pisusuhdung a Ta’ina.

Musuhisin sia pasnanavan tu talabal, aiza tingami maisnasian Kalingku tu pasnanavan.

“Lataban a Lian mas Kalingku tu Ciungaku.” Tumbakun Alang a

tingami. Manaskal daingaz a tama, kavava munsia duma makalumah-lumah tahu tu, lataban Lian sia Kalingku pasnanavan.

Haitu, Lian tu cina hai mahanimulmul. Lian amin hai matusalpu saduan, kusian pathanvangan tahu mas Ta'ina tu, "Latabanin saikin Kalingku tu pasnanavan, haitu ni saikin asa kudip. Nasima patangkaun su?"

Sia Lian tama hai manaskal tu latabana Lian, haitu, cinsu cinhanimulmul a dahis saduan.

"Mavia nai tama cina dahis tu nitu manaskal saduan?" Tupaun Liancia Alang tuhas.

"Maupin asni a cina mapundahvian su kusian Kalingku mapasnava." Tupa Alang, "Tama hai cis'uni sui cinsalpu."

"Azah bin Lianan pundahvianun papatas i? Haiap tu uka sui na'ispapatas."

"Mais asa pintaiklas uvaz, asa tu punsainun Kalingku, na'aiza habasin masial kuzkuzaun. Maz a silazancin pasnanavan hai, nitu minmaz."

Labian mishang, mangiavngiava Lian maisna andinglan tu sapa-lan ta'aza tama cina pali'uni Lian tu na'iskusia sui.

"Nakina isa hu sui i?" Tupa cina.

"Namahtu Ta'ina'an isbalivi, langaci nin laupaku makusia hanvangan malka pudanuman." Ta'aza Lian tu na'isbaliv a Ta'ina'an hai, cinsalpu is'aang.

"Namikua i ha'iap tu isa namabaliv hanvangan?" Tupa cina.

"Maipasadu saikin Susang, cinupa saia tu, asa dau sa'ia mabaliv imita tu Ta'inatan."

Macinliskina Lian tu maman-tuk hang sia tudip tai'azan tu Susang a mabaliv Ta'inatan. Tudip hai

manaskala Lian ta'aza tu na'isbaliv a Ta'ina'an, iliskinun laupaku hai, tutuza tu mintatulun minkaz'av miliskin.

Aupa Ta'ina'an hai, utbungan mas daidaz, haiap itu bunun tu is'ang. "Nakusianik kutun Susangcia pali'uni Ta'ina tan."

Cindumdum a Lian tu is'ang, nin haiap tu namitkakua, nin matudul isian sapalan muksuhazsuhaz.

"Nahabinunku Ta'ina'an bavcia." Tu'a'anaka Lian. "Nitu mahtu i nakilimun tamatan."

"Ni! Nalahnutanku Susang a pautpaut, nitu palahaibun."

"Nanitumahtu i uvaz saikin, nakaz kantongun naitan ansahan ma'umpain."

"Ung!" Cinliskina Lian tu, "Avununku Ta'ina'an mai'aupa lundundaingazcia at, nakan'anakin Ta'ina'an tungkalapat mai'aupa lundundaingz tu aulcia, azuhin min-

'uni hanvang libus, langcis nitu isbaliv sian Put patazun maun."

Labian mishangin, singunguh antandinglan tama cina, makas'anga Lian tu namasabahin a tama cina sin Alang tuhas. Kamingming Lian mingkailas mainuk ulus, kunsapilan at, madas ispasiuh tu kacizintu, mudaukdauk kusian ilav sidaukdauk matua at, kavava kusian pathanvangancia, aupa masantaki hanvanga nastu, sasu kandumdum, pahav a sapil.

Pisinghalun kacizintu, sadua tu minsuma Lian hai, mupasdu dahdahun a Lian, mata hai matusalpu saduan.

"Ta'ina! Nadasunku kasu kubav," Sasamsamun Liancia Ta'ina bungu. "Nani'in kasu mihdi sian bavcia, nakan'anak'anakin kasu." Palinunutuan Liancia hai, mubabah a Ta'ina.

"Katu makuang is'ang, aupa nanu kasu tu katsian libus, mais asaku'isa hai kudip; Asa islunghu hai

islunghu; Asa maun hai maun; Asa hud hai hud.” Si’ ailun Lian a Ta’ina at, kavava masuang mas dun, mapiasing bis mingkailasin a tama cina.

Alakun Liancia Ta’ina pun’apav sia pathanvangan, haitu ni a Ta’ina asa mudan. Kasan Liancia sibutbut, dungzavin kandaukdauk mai’aupa dandaingaz. Alakun Liancia Ta’ina, panasianin pas’upan mas asang hai, sipandu a Ta’ina, sakakiv sadu pathanvangan at, sadu Lian, mubabahbah.

Madumduma dihanin, kandumdum na’ia, kandaukdauka Ta’ina mudadan.

Ninzav taunasian cinpalavazan mai’aupa bavdaingaz tu dan. Sipandu a Lian, masamsam Ta’ina tu bunggu tupa tu,

“Musbai a saincin! Kan’anakin tungkalapat luduncia!”

Kanahtungin hai, la’insunun Liancia Ta’ina tupa tu,

“Ka tu sakakiv! Ka tu musuhis! Kadaza makitutusbut kubavcia!” Haitu Ta’ina hai kaz idip matuduldul nitu mudan. Uhnaun Liancia ma’insun hai, malkandaukanga Ta’ina nitu mudan at, silangkuzu Lian pina’iva nasiza batu labatu, Ta’ina hai kandaukdauk mai’aupa ludun daingaz mudan, sipandua Ta’ina sakakiv Lian sadu. Pina’ivaun Lian nalabatu hai, kandaukdaukin a Ta’ina mai’aupa ludun daingaz mudan. Samantukan Liancia sausian nin usaduan Ta’ina haitu, Liancia bahba hai, mahtuin patala mas vintang.

Panasian lumah nata, tazau-nang Lian tu singunguh lumah hai, kavava kusapalan cintakzang, malming miliskin tu, Tauna isa’indau Ta’ina?

“Ku- ku- ku-” Tu’ia’in a tamalung, minmak’av a Lian, ta’azanata tama cina sin Alang pali’uni Ta’ina.

“Masikuabin Ta’ina i? Pini-

shutku maluhus hai!” Tupa Alang.

“Nanitu siktasi ana aiza dun maisitda hai!”

“Adu kaz aiza tangha’iu?”

Manaskal a Lian tu musbai a hanvang, mastan kanaskalun i, uka bunun haiap tu sima maipusbai.

“Namikua i sinizaninku Susang sui, namikua mais kaz uka hanvang?”

Kaivakaiva amin tastulumah is’ang, kaupa Lian simananu sia sapalan nitu mingkailas.

“Adu muliva aupa saikin mapacia mapihdi tama cina?” Mintatuluna Lian miliskin tamacina at, siming mubahbah.

Nitu zavzav aiza pautpaut tazaun, haiapa Lian tu minsumin a Susang nasiza hanvang. Kacini Lian miliskin tu, “Azuh kaz suhaisun a sui i! Azuhik nitu kusian Kalingku mapatas i.”

“ANO USI DOKO ITA KA?”

Maupin itu Susang tu halinga.

“UA KA LANG NE!” Antalam Lian tu tama.

“DOS TE? DOLOVU KA?”

Tupa Susang. “MOSI ALE UA, Hasisiu HANASE IO!”

Ta’aza Lian tupa tu Hasisiu hai cinghuza, miliskin tu, “Namikua is damunik kisacu? Ni! Na’uka bunun haiap, na’uka bunun tahu!” Cinsial sia Lian is’ang, aupa mamantuk tu uka bunun sinadu.

“Ung! Namasial mais kusian Hasisiucia tahu kisacu.” Tupa tama. “Alang! Kusainang Hasisiucia tahu!”

Cinkuang sia Lian is’ang, “Namikua mais ishaiapun tu zaku hai, namikua bunun sadu tama cinatan. Natupa bunun tu, mabis naitan uvaz kaz maupatan tu?” Cinliskin a Lian tu napali’azan bunun tama cina hai, simingming mubahbah.

Macinliskina Lian tu iska' isa' in daua Ta'ina? Adu masialang? Cinliskin saitan hai, cinhanimulmul.

Mastanin nata hasuhasu, minsuma amin bunun sadu tu mikuabini? Sadua cina tu uka Lian saduan, tupa tu, “Saduav Lian, adu kaz macingmut patangkaun hanvangha?”

Minsuma tama kusian Lian tu sapalan, cinghuza sadu nastu sapil. Cinsubnuh tushit malau tu, “Lian! Minkailasa! Pasikun su Ta'ina?”

Haiap a Lian tu ishaiapunin tama, mingkailas tangis tupa tu, “Mavia hu tu na'isbaliv mu i?”

“Napikunang hu i, uka sui na'iskusia su!”

“Nibin hu mahtu kunian duma kasui?” Tupa Lian, “Kamu habasang uka cici na'ispunghuma hai, namapataz Ta'inatan tu cina ispalupaiv. Laupaku uka sui hai, na'isbaliv a Ta'ina'an. Sikaskua hanva-

ngtan kinuzkuzan lumahcin, nin iskusia hai, kaz na'isbaliv. Ni bin kamu matu kailakin hanvangtan i?” Cis'uni Ta'ina, Lian hai ukan mas kaipisingan pantatalam.

“Uvazang kasu, ni kasu haiap, mais ni kasu kusian Kalingku pasnanavan hai, nani kasu habasin ukiliman masialtu kuzkuzaun. Nakaz kasu maszang zami tu mung-huhuma, nitu minmaz! Cis'uni kaimin su miliskin, ni bin kasu haiap i?” Cinsupnuh a tama.

“Ha'iap saikin tu, asaunik mu mapunisa Kalingku, mamantuk hai, aupa idip pasnanavan hai, dangian ngan. Mais idip mapatas hai, mahtu iskunik sian duma, azah bin asa iskunikuniv duma tu, inak uvaz hai isa'isa mapatas!” Nin a tama palinutu.

“Adaiza Ta'ina a! Adaiza Ta'ina a!” Aiza bunun inata mala'la, macinsu Lian tama kunata, cinghuza Lian tu musuhisa Ta'ina.

Ta'ina hai sipandu sian pa-

thangvangan tu tanangaus, isiza tama danum ansainun haungu mapahud hai, nitu hud, kadaz dahdahun. Isiza Lian tama padan mapakaun hai, nitu maun, kadaz samantukana Lian tama. Cinghuza tama tu samantukan, cimpising amin bunun tu namisnannual Ta'ina'an, macinvavas amin sidahvi sadu.

Susang hai kasanusin mahulpi-ah tu dun, sin mas kankunan hulpi-ah na'isludah Ta'inatan mais nitu kudadaza pautpaut. Aizang papia matatamasaz tu minduduaz isia pautpaut sisila maciskun madamu Ta'inatan is musbai.

Siza Susang bakal pisainun tangkinuz iska'atal nalahaiban Ta'inacia, malsasanusin amin minduduaz tu na'aciskunun a Ta'ina mapundaza. Mapising amin tu bis kaz kisvahan, aupa haiap amin bunun tu matamasaz Ta'ina'an, pahkai matnanulu madukuduku amin.

Kandauka Lian tama munasian

Ta'ina tanangaus, na'aiza ima tu dapanan kaidahdan at sipandu, mapising mu'aisku Ta'inacia. Samamantukan a Lian tama at, mubababah.

Uncinian a Lian maisnasion tamav maldahvi sadu tu mubabhaha Ta'ina at, cinliskin habasang Ta'ina hai mubabhah sadutu Lian, aupa mazima mathahazam, mapapataz tuknanaicia tu minihumis. Kisvahan a Lian mapindadu, haitu, ni a Lian maliskahna. Mupipia Ta'ina mubababhah sadu Liancia. Aipai-pincin dungzavin minmantuk.

Tutuza Ta'ina'an tu madungdung, isaicia cina habasang palap'avun asaun mapataz, amus nitu mataz musuhisang kulumah, nitu tupa tu naminbas, maldadaukang ilumah lakangkang patunlai'lai.

Cinliskina Lian saitan hai mubabhah, isia Liancia bahbah hai, nitu cis'uni Ta'inacia, haiap Lian a tu, Ta'ina'an hai, dangian mas aikas'angan tu is'ang, mahtu cis'uni

taimihanvangcia patazun, nitu mapising mataz.

Haiap amin Lian tu, isia Ta'inacia bahbah hai, nitu cisanak'anak, cis'uni sadu bunun tu kaupakaupa kanang hai, nitu haiap tu napikun, aupa nitu haiap hai minpising.

Maszang laupaku tamacia bunun tu, mapising amin Ta'ina cia, mavia tu mapising i? Aupa nitu haiap Ta'inacia tu is'ang, nitu sahal Ta'inacia.

Minasian a Lian tamav sadu itamah tu pathanvangcia tu bunun, nitu haiap tu namitkakua. Aiza tupatu na'aciskunun madamu maluhus, aiza tupa tu naku'unian mahaiav madudung bungu, kazin nastucia minhasuhasu.

Maitaluhcia Lian kusian pathanvangcia, sadua Ta'ina tu minsuma Lian hai, isia Ta'ina mata hai, maisitamav malsisivit sautana-ngaus, dahdahun sia Liancia dahis, samsamun Liancia bungu at, pisusuhdunga Ta'ina. Sizaun Liancia

haungu danum, aminun Ta'inacia hud at, isiza Liancia padan mapakaun, ikningzavun Ta'inacia maun. Kanahtungin hai, masi'aupa Lian pautpaut sadu, Ta'ina hai kan'anak tunbakalcia kudadaza.

Pisdaukdauka pautpaut mudan, saduan Liancia Ta'ina mata hai ukas bahbah.

Ta'ina的眼淚

在山上，有一個小孩和一頭牛。小孩名叫 Lian，牛叫 Ta'ina。

為什麼叫 Ta'ina 呢？因為牠是很特殊的牛，雖然是頭母牛，卻不會生小牛，反而像公牛般很有力量，在部落若有牛車載貨拉不動，一定會叫 Ta'ina 去拉。最特別的是，牠的眼神有時候很兇，有時候卻會流淚。

Ta'ina 雖然很好，Lian 卻很討厭牠，因為每次接近都會被牠鬥。

這時，Lian 手拿竹鞭，Ta'ina 則兇狠地瞪著他，在綁牛處對峙。

「你鬥我看看！我打你喔！」

Lian 在底下打棒球似地揮舞著竹鞭，沒想到 Ta'ina 真的向他衝了過來。Lian 趕快逃離，Ta'ina 則停了下來，在上面瞪著 Lian。他的雙腳止不住地發抖，一邊叫罵：「你再鬥我看看！我更用力打你喔！」

Lian 繼續用竹鞭在底下比劃，不知不覺中，Ta'ina 又衝過來了，牛角差一點就要鬥到 Lian。他立刻逃開，Ta'ina 則停在上面。Lian 想放棄，又擔心牠跑去吃別人的農作物，但是去牽牠又會被鬥，為此他傷透腦筋，也很難過，不知道何時才能回家。

Ta'ina 在上面瞪著他，Lian 則壯膽似地挺胸大喊：「過來啊！怕什麼？」

話未說完，Ta'ina 又衝了下來。Lian 馬上蹲下，拿起石頭想丟牠，結果 Ta'ina 竟然停下來，狠狠地瞪著他，他看見牠的眼裡有淚水。

「原來 Ta'ina 很怕石頭！」

發現 Ta'ina 怕石頭後，Lian 非常高興。

「你再鬥我看看，我用石頭丟你喔！」他向 Ta'ina 警告，才放心

地往前牽牛。沒想到 Ta'ina 又再度衝向他，Lian 立即轉身跑回家，Ta'ina 在後面緊追不放。

「爸爸！快來抓 Ta'ina！牠要來鬥我！」Lian 叫著，不久爸爸就出來看究竟發生了什麼。

Ta'ina 看到爸爸就停了下來，爸爸將牽牠到牛舍。

吃飯時，家人們蹲在鍋子旁吃小米飯，Lian 向爸爸問道：「Ta'ina 為什麼會鬥我？牠好像很討厭我，但是很怕你們。」

爸爸回答道：「牠是很特殊的一頭牛，可能有被媽媽遺傳，有氣在身上。」

Lian 又問：「為什麼會有氣在身上？而且只有把氣出在我身上！」

爸爸沒有回答，只是繼續吃飯。

有一個休息天，Lian 睡了個懶覺，爸爸叫道：「Lian！起來囉！太陽曬屁股了！」

Lian 聽見爸爸的叫聲就起床了。

「你今天要去放牛，讓 Ta'ina

吃飽一點，要用牠！」

「好，我會好好去餵！」Lian 很快地答應道。他很高興被叫去放牛，因為可以去打鳥。通常，Lian 去放牛時都會偷偷去打鳥。但是想到 Ta'ina 會鬥他，Lian 又高興不起來了。

「沒關係！反正 Ta'ina 很怕我用石頭丟牠！」Lian 自我安慰道。

他到牛舍去牽牛，解開繩子時，Ta'ina 一直瞪他，好像又要衝過來了。Lian 蹲下假裝要拿石頭，Ta'ina 就停下來了。Lian 騎上牛背，暗自高興 Ta'ina 終於怕他了。

到了山上，那裡有台電的高壓電桿，不知怎地，Ta'ina 突然跳起來，把 Lian 摔下來，腳差點踩過 Lian。他趕快起身，拿起石頭作勢要丟，同時想著：原來牠還是不怕我，居然還把我丟下來！

不久，他們走到很多草的地方，鳥早已在那裡的樹上吱吱喳喳地叫。Lian 趕緊找地方要綁住 Ta'ina，但是找不到比較粗的樹幹，只好簡單綁在一網芒草上，就去打鳥了。Lian 往很多鳥的地方走

過去，突然聽見地上有「um um um...」的叫聲，他知道那是鶴鶉，而且就在附近。啊！原來在那裡！Lian 看見草叢有動靜，趕緊走近，果然看見鶴鶉在覓食。Lian 用彈弓瞄準鶴鶉，瞄準牠圓滾滾、容易打中的身體——糟糕！有一隻蜜蜂飛過來，要叮 Lian 的頭，他趕緊把蜜蜂趕走，鶴鶉受到驚嚇，就飛走了。Lian 知道還有另外一隻，因為牠們都是一對一對覓食的。他注意看著地面，哇！在這裡！就在 Lian 的腳前，他想撲下去抓，結果沒抓到，飛走了。他趕緊站起來看牠飛往哪裡，他知道鶴鶉不會飛很遠，果然看見牠飛到茅草叢中，連忙追上，用腳將草叢踩開，因為鶴鶉經常躲在裡面。

「撲撲撲撲……」鶴鶉被嚇飛了。

Lian 看著牠飛到路上，覺得很高興，因為可以看得很清楚。他趕緊過去追，結果看見鶴鶉走在路上，連忙拿起彈弓，瞄準、拉緊橡皮繩、射擊——沒打中！再來一次，沒想到繩子應聲斷裂。Lian 馬上拿起地上的石頭丟，結果沒打中，滾向鶴鶉，停在牠旁邊。這時，Lian

看見鶴鶉竟然倒了下來，他走上前去看，發現真的死了。他拿起鶴鶉裝進口袋，疑惑著：「明明沒有打到，怎麼會兩腳發直？難道是嚇死了？」

Lian 回頭看，結果看見底下的田有田雞帶著幼鳥在覓食，趕緊衝下去，躲在石堆後面，伸長脖子。因為稻苗只長到小腿的高度，所以可以看見田雞，有一隻幼鳥脫離媽媽的餵食。他心想：我要抓這隻來養！

Lian 很喜歡打鳥，但又喜歡養鳥。他低著頭，慢慢接近幼鳥，而幼鳥依然毫無警戒地覓食，因為鳥媽媽沒有教牠如何分辨敵人。Lian 的心臟撲通撲通地跳，在田間聽得很清楚。就快要抓到的時候，一片稻葉刺進 Lian 的眼睛，他的眼睛又癢又痛，趕緊站起來揉眼睛，鳥全部飛走了。

「為什麼今天運氣這麼不好，沒有收穫？」Lian 低著頭回到山坡上的綁牛處，在路上嘀咕著。「糟糕！Ta'ina 不見了！我明明綁在這裡啊，為什麼連綁的芒草都不見了？」

「可能是被爸爸牽走了，因為

他說過要用牠。」Lian 自我安慰道，並且趕緊到部落下面的園地，爸爸在那裡工作。

他躲在一棵大樹下面，暗中觀察 Ta'ina 是不是在那裡，結果不見 Ta'ina，只有爸爸一個人在路邊堆石頭。Lian 難過起來，抱怨道：「都怪那些死鳥，不然 Ta'ina 也不會跑掉！」

就在那時，有一個平地人牽著一頭牛經過。他的名字叫 Susang，跟 Lian 的爸爸認識，是個農人，也是收購牛的介紹人。Lian 看著那頭牛，覺得有點像 Ta'ina。這時，牛停下來看著 Lian，他連忙躲起來，怕被人看見。Lian 暗自高興，原來 Ta'ina 是被爸爸借給平地人了，現在要來還。Susang 停在爸爸旁邊，因為他們認識，而爸爸仍然低頭堆著石頭。Lian 聽不清楚他們在說什麼，最後有聽到爸爸用日文跟 Susang 說：「你要去哪裡？」

Susang 回答道：「我要去派出所，因為這頭牛偷吃我的稻子。」

爸爸抬起頭看了看到底是誰家的牛，糟糕！原來就是 Ta'ina。他驚訝地站起身來，慚愧地向 Susang

低頭道歉，不斷地說：「真的對不起！對不起！這是我家的牛！」

原來是綁的牛鬆掉了，跑去吃 Susang 田裡的稻子。Susang 把牛交還給爸爸，說：「沒關係、沒關係！」

他們繼續交談了一陣，Lian 似乎聽到 Susang 說想把 Ta'ina 買下來。這時，Lian 看到 Ta'ina 在流淚。他心想：賣掉最好，因為牠討厭我！

有一天，Lian 的哥哥 Alang 跟 Lian 說：「我們去打鳥吧！」

Lian 很驚訝哥哥說要去打鳥，因為哥哥從來沒帶他去打鳥過，但是心裡很高興要去打鳥了。Alang 在前面牽著 Ta'ina，Lian 則一直注意路旁的樹上有沒有鳥。到了溪谷，很多鳥在溪的兩邊吱吱喳喳叫，Lian 說：

「這裡很多鳥，我們可以在這裡打鳥！」

「不行！」Alang 回答說，「那裡有更多。」

Lian 相信 Alang 的話，所以在

前面領頭，想要快點到達目的地。不久，到了墳墓那裡，有很多鳥在墳墓裡面。

「墳墓裡面不能打鳥吧？」Lian 說。

Alang 回道：「還在後面！」

Lian 跑在前頭，過了很久還是沒看到鳥，Alang 突然說：「我們到這裡。」

「這裡沒有鳥啊！」Lian 哭喪著臉說。

「我們先在這裡犁田再去打鳥。」Alang 說。

Lian 知道是被騙了，很想回頭，但是又怕一個人過墳墓，只好嘟著嘴，不情願地留在那裡。

太陽剛從東邊升起，兩個影子在田裡，一個在走動，一個則停在田埂邊。

「你來犁田！」哥哥走到 Lian 身邊說。「我要到水源頭看看，水為什麼這麼少。」

「我還不會犁田耶！」Lian 說。

「我會教你。」Alang 回道，將犁具交給他。

Lian 左手拿著竹鞭，右手扶著犁具。

「如果牠走得很慢，就喊『tui』，一邊輕輕地打；如果要叫牠停下來，就說『ua』，然後稍微拉一下繩子。」Alang 教他。

Lian 試著犁，結果還不錯，但是因為缺水，所以地面很乾，犁起來很硬。

Alang 上去水源頭看水，Lian 一個人在田裡犁田，也許 Ta'ina 知道是 Lian 在犁田，所以不聽話。因為田很硬，有時挖不到地，Lian 一直叫「ua」、「ua」，但是 Ta'ina 不理他，直直地走，有人經過時就停下來。Lian 一直喊「tui」、「tui」，結果 Ta'ina 反而趴在地上泡水，尾巴不停地揮，把 Lian 揮得灰頭土臉。Lian 不斷鞭打叫罵，Ta'ina 反而瞪著他，彷彿在向他威脅：「小心我鬥你喔！」

這時，Alang 從水源頭回來了，Ta'ina 立刻站了起來。

「為什麼 Ta'ina 會怕你們？」

「我覺得，應該是被牠的媽媽遺傳了。」

「被媽媽遺傳是什麼意思？」

Alang 說：「日本時代，Ta'ina 的媽媽曾經從山崖上摔下來。」

「Ta'ina 的媽媽怎麼會到這麼陡的山崖？」

「是因為爸爸和伯父他們，」Alang 回答，「那時候，他們想要換肉請工，但是沒有肉可以換工，就想用這頭牛來當肉。」

「為什麼要帶到這麼高的山上處理？」

「因為以前日本時代不能隨便殺牛，但是跌落山谷的話，就能拿來殺，或是換肉請工。而且放在山上，就沒有人會看到。」

「他們怎麼把牠弄到山上的？」

「他們強迫牠到山上，尋找較陡、沒有樹林遮擋的峭壁，就這樣把牠推下山。」

「那應該沒有死掉，不然怎麼會有 Ta'ina？」

「對，推下山以後，他們就回到家，商量晚一點上山再處理，因為晚上沒有人會看到。結果當他們出門上山時，那頭牛回來了！他們嚇得躲起來，怕這頭牛會報復。那頭牛跛著腳，往家裡後面的廚房走，平常牛都在那裡喝水。」

Alang 講完 Ta'ina 媽媽的故事後，Lian 看到 Ta'ina 又流淚了。他很多次看見 Ta'ina 流淚，但不知道是什麼原因。聽完 Alang 講的故事後，Lian 便開始同情起 Ta'ina，不再對牠生氣了。

「Lian，你去放牛，要好好地放，不要亂跑，又像上次一樣去吃別人的稻子！」Lian 的爸爸交代道。

Lian 很高興要去餵牛，因為他現在不太害怕 Ta'ina，反而很同情牠。最高興的是，他又可以去打鳥了。

Lian 脖子上掛著彈弓，口袋裡滿滿的小石頭，騎在 Ta'ina 的背上，往山上去。到了很多草的地方，Lian 讓 Ta'ina 野放，自己到附近去打鳥，這樣可以順便看著 Ta'ina。

樹上有許多鳥，有一隻綠色的鳥，脖子以上有紅色、藍色、黃色、黑色，總共五種顏色；有一隻正在吃苦楝樹的果子。Lian 拿著彈弓，從口袋裡取出石頭裝上，瞄準、拉起、發射——射歪了。他又再次瞄準，結果打到樹枝，五色鳥嚇到了，帶著眾鳥一起飛走。Lian 又到另一棵樹下，看見樹上有一隻黑色羽毛的鳥，嘴巴和腳都是紅色的，哎呀！這是紅嘴黑鵝，老人說這種鳥不能打，因為以前在洪水時期，紅嘴黑鵝曾經到對面的山含著火種飛來給族人，所以要尊敬牠們。

這個時候，Lian 感覺身後有東西在撞他，回頭一看發現有角，原來是 Ta'ina 在舔他。

「Si si siu—— si si siu——」樹上好像有鳥在叫，Lian 抬頭一看，哇！從沒看見過這麼漂亮的鳥，有黃色、紅色、還有灰色，一群一群地飛到相思樹上。

「這個打了很可惜，應該要拿來養。」Lian 想道。

有一隻鳥掛在他前面，脖子以下全部都是紅色，非常漂亮。真希

望能抓到他！Lian 想著，伸出手要抓——氣死了！有什麼東西從背後把他撞倒，Lian 看見 Ta'ina 往前衝，停下來瞪著前面。Ta'ina 到底在看什麼呢？糟糕！有一條眼鏡蛇！原來是一條眼鏡蛇在前面吐信，Ta'ina 往前衝鬥，眼鏡蛇就跑掉了。

Lian 趕緊抱住 Ta'ina 的頭，感謝牠把可怕的眼鏡蛇趕走。他撫摸著牛角，以前令他恐懼的牛角，現在卻變得可愛起來。

「你以前為什麼要鬥我？」Lian 看著 Ta'ina，感覺牠好像聽得懂。「是不是你的媽媽曾經被我們推下山？」

Ta'ina 緩緩地搖頭。Lian 笑起來，「因為我是小孩，所以你不怕嗎？」

Ta'ina 還是搖頭。

「我知道，因為我沒有好好地餵你。」

Ta'ina 仍舊搖頭。

「牠可能只會搖頭，也不是真正的懂吧。」Lian 心想，卻突然看見 Ta'ina 點了頭。

「原來你懂！」他笑著說，看著 Ta'ina 點頭。

「是因為我喜歡打鳥，所以你很生氣嗎？」

Ta'ina 又點頭。

Lian 看著 Ta'ina 的眼裡又泛起淚水，想起他曾經看過牠流淚，就問：「你為什麼流淚？」

Ta'ina 沒有回應。

「我知道，因為我喜歡打鳥，殺死了你們的同類。」

Ta'ina 點了頭。

「我沒有再打鳥了，你為什麼還在流淚？我是不是還有很多問題？」

Ta'ina 又點頭。

「好，我以後一定會改過。」他撫摸著 Ta'ina 的頭。

原來是這樣！Lian 的心終於打開了，還知道了 Ta'ina 的動機是什麼，於是愈加喜歡牠。

在家裡農忙、沒有人可以養牛的時候，Lian 會帶著牛去上學，因

為學校旁邊有草地可以放牛。中午時，Lian 會把牠移到另一個地方。

因為 Lian 的爸爸想讓他去花蓮考試，所以晚上要參加補習。Lian 不喜歡去花蓮的學校，但是爸爸一定要他去花蓮。不過，因為有 Ta'ina 陪著他，所以晚上也不怕過墳墓了。

「部落的村民請注意，有犯人從山上逃跑，請大家注意！」村長廣播道。

部落的後山有監獄，專門在挖礦，有時會有嫌犯逃跑。

「Lian，在路上要小心，有嫌犯！」爸爸交代道。

補習結束後，Lian 坐在牛背上回家，突然看見一個身影從濃密的叢林中衝出來，手拿著小刀，擋住了去路。Lian 想起爸爸早上的話，驚嚇地想道：「完了！這一定是早上說的逃跑的嫌犯！我該怎麼辦？」

「下來！錢拿出來！吃的東西拿出來！」嫌犯朝他喝道。

Lian 不敢下來，在牛背上發抖。見 Lian 沒有下來，嫌犯就衝

向他，他看見這個人的臉很憔悴，彎著腰好像肚子很餓。突然，Ta'ina 朝嫌犯衝鬥過去，將他推倒在地，Lian 趕快催牛跑回家。快到家的時候，Lian 和 Ta'ina 說：「如果我被壞人抓走，你會跑掉嗎？」

Ta'ina 搖搖頭。

「如果你為了救我而被殺掉，你還會救我嗎？」

Ta'ina 點了頭。

Lian 學校畢業後，有一封信從花蓮寄來。Alang 把信打開，發現是 Lian 錄取了花蓮的學校。爸爸非常高興，馬上跑到部落向大家報告說 Lian 考上了，但是 Lian 的媽媽很難過，Lian 也憂愁起來，跑到 Ta'ina 那裡說：

「我要到花蓮了，可是我不想去。如果我走了，誰要來餵你？」

不久，Lian 的爸爸也開始難過起來。Lian 問 Alang 說：「爸爸媽媽為什麼看起來不高興？」

Alang 回答：「媽媽應該是捨不得你到太遠的地方念書，爸爸是因為錢的緣故煩惱。」

「幹嘛叫 Lian 到花蓮念書？我們家又沒有錢供他念書！」

「如果想讓小孩子聰明，一定要到花蓮念書，將來會有好的工作。如果在鄉下的學校，就沒有用！」

深夜時分，Lian 好像隱約聽見爸爸媽媽的對話。

媽媽說：「錢從哪裡來？」

「我們可以把 Ta'ina 賣掉，反正現在沒有在用牛耕田了。」爸爸回道。

Lian 聽見要把 Ta'ina 賣掉，也傷心起來。

「但是你要賣去哪裡？」

「我上次有碰到 Susang，他想要買 Ta'ina。」

Lian 想起，原來那時在田裡聽到有關賣牛的事是真的。那時候 Lian 很高興要把 Ta'ina 賣掉，現在想起來真是後悔、慚愧，因為 Ta'ina 充滿著愛，又通人性。

「我明天要去 Susang 那裡談這件事。」爸爸說。

Lian 的心突然黯淡下來，不知道該怎麼辦，在床上輾轉難眠。

「我要把 Ta'ina 藏起來！」他對自己說，隨即又想，「不對！會被他們找到。我要阻止 Susang 進來，可是我還是小孩，一定會被他們架走。我要把 Ta'ina 放到深山裡變成野牛，不要被賣到平地殺死。」

隔壁傳來父母的鼾聲，Lian 猜想大家都睡著了，就穿上鞋子、帶上手電筒，慢慢地走到門前，輕輕地把門打開，跑到牛舍裡。地上滿是牛糞，沾了他一腳，Lian 點亮手電筒，Ta'ina 看到 Lian 走過來，就往前舔他，眼神看起來很憂鬱。

「Ta'ina，我要把你帶到山上，這樣你就不會再痛苦了，會自由自在的。」

Ta'ina 流下眼淚。Lian 跟牠說：「不要難過，因為你本來就是深山裡面的。如果你想去哪裡，就去哪裡；想去休息，就去休息；想吃就吃，想喝就喝。」

他趕快鬆開繩子，怕爸媽醒過來，牽著 Ta'ina 走出牛舍，但是 Ta'ina 不想走。Lian 勉強拉牠，終

於慢慢地往馬路上走。

他牽著牠到部落的盡頭，Ta'ina 回頭看著牛舍，又看了看 Lian，眼裡流下淚來。

他們走在夜裡，走到通往深山的岔路，停了下來。Lian 撫摸著 Ta'ina 的頭說：「趕快離開這裡，Ta'ina 爬！」

Lian 推著 Ta'ina，又說：「不要回頭，也不要回來，只管繼續往山上走。」

但是 Ta'ina 停在那裡不動。Lian 又推著牠，牠仍然不動如山，他只好蹲下，假裝要拿石頭丟，Ta'ina 就慢慢往深山走，不久又停下來，回頭看 Lian。他又作勢要拿石頭丟，Ta'ina 緩慢地往深山移動。Lian 望著 Ta'ina 直到看不見為止，但是 Lian 的眼淚可以用臉盆來裝滿。他回到家，聽見裡面還有打呼聲，趕緊回到床上去，心裡一直想著 Ta'ina 到哪裡了。

「ku——ku——ku——！」公雞叫著，Lian 醒來，聽見外面的聲音。

「Ta'ina 會去哪裡？我昨天綁得

很緊啊!如果是斷掉的話，繩子應該還會留下來。」

「是不是有人偷走了?」

Lian 很高興 Ta'ina 跑掉了，更慶幸沒有人看見他把牠放走。

「怎麼辦?都已經拿了錢，牛又不見!」全家都慌張起來，只有 Lian 躲在床上不起來。

「我這樣做是不是不對?讓父母痛苦……」Lian 暗自想著，掉下眼淚。

不久，聽見貨車的聲音，Lian 知道 Susang 開著車要來牽牛了，他自言自語說：「乾脆就把錢還掉，我不用去花蓮念書也可以啊!」

Susang 用日語說：「牛去哪裡了?」

「不知道呢!」爸爸回答。

「為什麼被偷了?」他繼續說，「如果是這樣的話，去派出所報警吧!」

Lian 聽到派出所就緊張起來。「我如果被警察抓……不會的!沒有人知道，也沒有人會說!」他的心

情又好了起來，因為真的沒有人看見。

爸爸說：「好，那就到派出所報案! Alang，你去。」

Lian 的心情又盪到谷底。「如果別人知道是我的話，他們會怎麼看我的爸媽?他們會說，他們的孩子怎麼這樣?」

他想到爸媽可能會被批評，又暗自流淚。又想起 Ta'ina 到哪裡了?是不是很好?想到這裡，他感到非常難過。

外面越來越吵雜，很多人來看究竟發生什麼事。媽媽看見 Lian 不在，就說：「去看 Lian 是不是很早就去放牛?」

爸爸走到 Lian 的床邊，看見床底下滿是牛糞的鞋子嚇了一跳，生氣地吼道：「Lian!起來!你把 Ta'ina 放在哪裡?」

Lian 得知爸爸已經發現了，就起身哭著說：「誰叫你們要賣掉牠!」

爸爸回答道：「沒辦法，你要用錢，可是沒有錢!」

「難道沒有別的辦法，一定要賣牛嗎？你們以前以肉請工就拿 Ta'ina 的媽媽，現在沒有錢就要拿 Ta'ina，牛做了這麼多事情，可是沒有用了就要賣掉！你們難道不同情牠們嗎？」

為了 Ta'ina，Lian 不怕跟爸爸頂嘴。爸爸生氣地說：

「你還小，很多事情不懂。如果你不去花蓮念書的話，你以後找不到好工作，會像我們一樣做農，沒有什麼用！我們是為了你著想，難道你不懂嗎？」

「我知道你們想讓我去花蓮念書，是因為那裡學校有名氣！如果在那裡念書的話，你們可以向別人誇耀！有什麼好誇耀的？」

爸爸沒有說話。

「Ta'ina 在那裡！Ta'ina 在那裡！」這時，有聲音從外面傳進來。爸爸趕緊衝出去，Lian 驚訝為什麼 Ta'ina 會回來。

Ta'ina 停在牛舍前，爸爸拿起桶子裝水給牠喝，但是牠沒有喝，只是舔了舔。爸爸又拿芒草餵牠，但是牠沒有吃，只是一直瞪著爸

爸。爸爸嚇了一跳，其他人也害怕起來，怕 Ta'ina 發瘋，於是眾人紛紛後退。Susang 準備了厚木板和粗竹子用來趕 Ta'ina，還有年輕力壯的人在貨車旁守著，要把 Ta'ina 推上去。Susang 拿木板堆在貨車後面，要讓 Ta'ina 走上去，年輕人也準備要推 Ta'ina，大家都害怕會被牠鬥，因為都知道 Ta'ina 很有力量，所以都很小心謹慎。Lian 的爸爸慢慢往 Ta'ina 前面走，約有五步之遙，停在那裡，不敢接近 Ta'ina。Ta'ina 看著爸爸流淚，Lian 單獨從遠處看見牠流淚，想起以前會流淚是因為 Lian 很喜歡打鳥，殺死生命，所以會鬥 Lian，要糾正他。Ta'ina 真的很善良，媽媽以前被人推下山谷，結果沒有死，回到家以後也沒有報復，仍然為家裡耕田拉車。

Lian 想起這些，又流下淚來，不是為了 Ta'ina，他知道 Ta'ina 有心為了這個家族犧牲，牠不怕死；他也知道 Ta'ina 的眼淚不是為自己，是因為看見人有各種問題，但都不知道怎麼處理。因為不了解，所以會怕，就像現在這些人都很怕 Ta'ina。為什麼會怕？是因為不了解 Ta'ina 的心。

Lian 從上面看著牛舍前不知所措的人們，有人說要綁起來，有人說要用布矇起來，大家眾說紛紜。Lian 走下來到牛舍前，Ta'ina 望著他，直到走到牠前面，便舔著他的臉，Lian 也摸著牠的頭，又拿起水讓 Ta'ina 喝，牠便一口氣喝完；他拿起芒草來餵，牠也吃得精光。結束之後，Lian 望著貨車，Ta'ina 則自己走到貨車上。

車子緩緩發動。Lian 看著 Ta'ina 的眼睛，沒有淚水。

全正文 Lian Suqluman

南投縣水里鄉民和國民中學校長

評審心得

Masial a sinpats tu linihaiban, asiduu mas itu habasan munghuhuma maimadadaingaz linihaiban tu inihumisan. Saduan tu aiza tumsuav tu kauman haitu, mahtu'ang usaduan mas mapapatas tais'aan tu kaihasmavan.

Maaz a sinpapats hai, mahtu usaduan mas tudiip inihumisan tu kainaskalan, kaisalpuan. Maaz a ingadah bunun sinpabazbaz tu halinga hai, nanu tu itu sia'ang qabas minihumis sinpabazbaz tu halinga. Mais masipul hai, maszang silansanun a iniliskinan tu, mal'a'amu amin tudiip tu inihumisan.

Madauzung a sinpatas tu patasan, sahalan tu aizaan mapapats tu tais'aan kaitaiklasan. Haitu, aizang a kauman nitu maszang a tanangaus siin tan'iku tu sinpatas. Mais inkangnaanin hai, namahtu'in a masipul tu tais'aan, usizaan mas sinpatastan tu kaihansiapan siin itu Bunun siduq halinga tu kainau'uazan.

故事題材很好，也很貼近早期布農族農人的生活狀況。故事的過程及結局雖然有需虛擬，但看得出作者對當時生活的體驗及用心。並試著用族語的講述方式展現當時的生活狀況。

故事對話的內容很生動活潑，尤其每一個角色所說的話，所表達的情緒，所思考的想法，所用的族語詞彙，都很貼近那個時代所使用的話語、口氣及想法。讀起來有身歷其境的感覺。也透過故事的發展，呈現當時人和動物融合共處的情境。

書寫的系統運用的很恰當，可見得書寫記音很有經驗，可以直接在朗讀時表現出故事的意境。但在穩定性上尚需加強，讓前後的寫法、專有名詞的寫法更穩定，可以使讀者在閱讀時，充分地感受到語言之美，同時也能感受到布農族語有文學意境的作品。